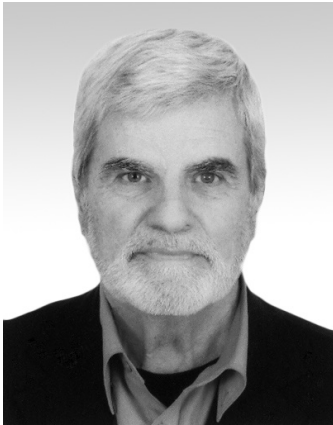

ПРОФ. ДГМН БОЖИДАР МАВРУДЧИЕВ НАВЪРШИ 80 ГОДИНИ

Проф. Божидар Маврудчиев е роден на 24.04.1933 г. в гр. Сливен в семейство на учители. Първоначално си образование Божидар Маврудчиев получава в с. Глушник, Сливенско. Средното си образование завършва в Сливенската мъжка гимназия, където негов класен наставник е Велико Георгиев, завършил Естествена история в Софийския университет и студент на акад. Георги Бончев. Той е оказал решаваща роля за бъдещото му развитие.

През 1950 г. е приет за студент в специалност геология – направление геохимия. Още в началото се ориентира към онази област на знанието, която изследва веществения състав на скалите и минералите, както и проблемите на

магматизма и метаморфизма, позната под общото наименование „Геохимия“. През летните месеци на 1953 г. и 1954 г. Б. Маврудчиев изкарва стаж в Родопите, Рила и Пирин, където под ръководството на акад. Стр. Димитров се провеждат маршрутни изследвания за стратиграфското разчленяване на метаморфните комплекси в кристалинния цокъл. Незабравими са маршрутите по поречията на реките Асеница (Чепеларска, Чая), Въча, Места и Струма. През 1955 г. Б. Маврудчиев защитава с отличен успех дипломна работа „Петрографска характеристика на Зорнишкия плутон“, разположен северно от гр. Чепеларе, с научен ръководител акад. Стр. Димитров и се дипломира с магистърска степен.

През годините непосредствено след завършването на Софийския университет работи като геолог в Маджаровското рудно поле (Източнородопски руден район) в системата на Комплексната геоложка експедиция (КГЕ). След завършване на договора на руските геолози през 1955–1956 г. той става ръководител на картировъчен отряд, който е извършил кондиционна геоложка картировка в Маджаровското рудно поле (Харман кая, Момина скала, Турско поле). Още в първите дни открива монцитонитите, които пресичат вулканитите и

свързаните с тях субвулкански дайки в централната част на Маджаровската вулкано-плутонична морфоструктура. Това откритие предопределя в значителна степен неговата бъдеща научно-изследователска дейност.

През периода 1956–2001 г. Б. Маврудчиев е щатен преподавател в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“, Геолого-географски факултет, катедра „Минералогия, петрология и полезни изкопаеми“, където работи последователно като асистент (1968–1973), доцент (1973–1994), професор (1994–2001). През 2000 г. проф. Маврудчиев е избран за редовен член (академик) на Международната академия по минерални ресурси (Русия).

През 1964 г. Б. Маврудчиев е на специализация в Санкт Петърбургския минен институт (Русия) и Тбилиския държавен университет (Грузия). В 1972 г. защитава кандидатска дисертация на тема „Палеогенският магматизъм в Маджаровското рудно поле“ (ОНС „доктор“), а в 1992 г. успешно защитава дисертация на тема: „Палеогенският плутонизъм в Източните Родопи“ и получава научната степен доктор на геолого-минералогичните науки (дгмн). Бил е два мандата ръководител на катедра „Петрология и литология“ (1983–1990).

Без прекъсване на трудовия си стаж в СУ „Св. Климент Охридски“ участва като член на първата Българо-Монголска комплексна геоложка експедиция в Република Монголия (1966–1968 г.). През 1974–1975 г. Б. Маврудчиев е бил член на първата Българска комплексна геологопроучвателна експедиция в Конго (Бразавил) за търсене и оценка на рудни минерализации (оловно-цинкови руди) и експертни дейности по крайбрежието на Атлантическия океан за разкриването на фосфоритови залежи в Ангола. По

това време е изпратен в консултантска геоложка мисия в района на медния пояс в Заир (Конго, Киншаса).

От 1976 до 1981 г. е преподавател в университета „Едуардо Мондлане“ в гр. Мапуту, Мозамбик, на първите мозамбикски студенти-геолози след независимостта на страната. Там чете лекции по основните курсове на петрологията (магматизъм и метаморфизъм) и води практически занятия по Кристалооптика и Скалообразуваща минералогия. Организира и ръководи три експедиции, където студентите се запознават с произхода и добива на черни въглища и търсенето на рудни и нерудни полезни изкопаеми.

Геологопроучвателната, научно-изследователската и педагогическата дейност на Б. Маврудчиев в България протича в трите основни институции: Управление „Полиметали“; Комплексна геоложка експедиция и „Комитет по геология“ с неговите поделения – ГПП „Ямбол“, ГПП „Асеновград“. Освен това участва в научноизследователската дейност в БАН, СУ „Св. Климент Охридски“, респективно катедра „Минералогия, петрология и полезни изкопаеми“.

Проф. дгмн Маврудчиев е автор и съавтор на около 150 научни труда. Научните направления, в които е работил, са в следните области на геоложките науки: магматизъм, метаморфизъм, метасоматизъм, металогения и в областта на геоморфологията: оценка на ерозионния срез на полиметалните находища в Източните Родопи. Съвместно с професорите Кожухаров, Вергилов и Боянов са автори на протолегендата на Геоложка карта на България в М 1:100 000 в обсега на кристалинните терени за нашата страна. Неговата професионална квалификация е обвързана с научна, научно-приложна, преподавателска, експертна

и консултантска дейност в областта геологията, полезните изкопаеми, геоморфологията, геоложката среда, екологията.

Неговата научноизследователска дейност се развива в идейните рамки на геосинклиналната доктрина и парадигмата на новата глобална тектоника. Постиженията му са свързани с обстоятелството, че има лични наблюдения върху рифтогенния характер на магматизма в СИ Монголия, южно от Байкалската морфоструктура; с архайски и протерозойски фрагменти от африканските щитове и платформи; с гранитоидния плутонизъм в Конго и Заир; с рифтовата зона на Източноафриканския рифтов пояс. Научните проблеми, които разработва и решава, са в най-тясно сътрудничество с високо квалифицирани петролози, минералози, рудари, тектоници, геофизици, геоморфолози от СУ „Св. Климент Охридски“, институти на БАН и Комитета по геология. Резултатите от неговите теренните изследвания са свързани с откриването, проучването и експлоатацията на най-важните в промишлено отношение полиметални рудни находища в Източните Родопи (Маджарово, Лозен, Звездел-Пчелояд, Сърница, Енювче, Йолен дере и др.) по време на „златния век“ на българската геология и професионалното израстване на нейните учени.

Като по-важни приноси в неговите научни трудове и публикации могат да се изтъкнат: изясняване на петрологията на скалните комплекси в Източните Родопи; лансиране на представата за вулcano-плутоничната триада като важно звено в развитието на Източнородопското палеогенско понижение. Съвместното разглеждане на вулканските, субвулканските, хипоабисалните магмени тела и абисал-

ните криптоплутонични тела оформят виждането на проф. Б. Маврудчиев за извеждането на шошонит-монцонитовата формация в границите на Източнородопския литосферен блок. Заедно с рудари и металогенисти проф. Б. Маврудчиев разработва отделни страни от веществените, пространствените, структурните, парагенетичните и генетичните връзки на палеогенския магматизъм с оловно-цинковата металогения. Друг научен принос на Б. Маврудчиев е участието му като учен петролог в изследването на жилните зеоли и изясняване на златогенериращата роля на къснокредния (в Средногорието) и палеогенския (в Родопите) магматизъм. Съвместно с геофизици очертава връзките на магматизма с дълбочинния строеж на литосферните блокове, както и напречното разположение на базалтите, разсичащи меридионално всички скални комплекси на Мизийската платформа, Балканидите и Родопския масив. Във връзка с еволюцията на тектонските идеи той взема дейно участие в характеризирането на магматичните комплекси от позицията на тектониката на плочите. Ръководил е научен колектив за съставяне на „Карта Альпийского магматизма в Болгарии (геодинамически подход)“ на руски и английски език.

Проф. дгмн Божидар Маврудчиев има над 600 цитирания в монографии, тематични сборници, годишници, списания, издадени у нас и в чужбина. Участва с пленарни доклади в два международни геоложки конгреса (Монреал – Канада, 1972 г., и Москва – Русия, 1984). Изнася лекции в Тбилиси, Солун, Прищина, Краков, Будапеща. Активен член е на Карпато-Балканската геологическа асоциация. Проф. Маврудчиев чете лекции в СУ „Св. Кл. Охридски“; Минно-геоложкия

университет „Св. Ив. Рилски“; ШУ „Епископ К. Преславски“ и във филиалите на СУ „Св. Климент Охридски“ в Хасково и Шумен. Все още е хоноруван преподавател в университета във Велико Търново „Св. Св. Кирил и Методий“, където чете лекции по „Минералогия и петрография“ за магистри по специалност Археология, „Геология“ и „Геоморфология“ за бакалаври в специалност География и „Геология и геоморфология“ за бакалаври в специалност История и география. Ръководил е дипломанти, специализанти, петима аспиранти, от които 2 са защитили успешно (проф. дгмн Петър Гочев Марчев, работил в ГИ на БАН, и Мария Овчарова, която работи в Женевския университет в Швейцария).

Проф. дгмн Б. Марудчиев е бил член на научни и управителни съвети на международни организации: Висша атестационна комисия; Специализиран научен съвет по геологически науки към ВАК; Научен съвет на Геологическия институт на БАН; редактор на Годишника на Софийския университет (книга Геология); член на редакционната колегия на „Geologica Balcanica“; председател на Експертна комисия към „Национален фонд за научни изследвания – науки за Земята“ към МОН; председател на секция „Геолого-географска“ към Съюза на

учените в България; член на УС на фондация „Св. Климент Охридски“; член на УС на Фонд „Научни изследвания“ при СУ „Св. Климент Охридски“, член на Националната комисия по стратиграфия.

За компетентната научноизследователска дейност в Българската геоложка експедиция е награден от Министерство на геологията в Монголия. Във връзка с педагогическата му дуйност в Мозамбик е награден със специална награда. Носител е на Юбилеен медал „Сто години българска геология“, носител е на почетния знак на СУ „Св. Климент Охридски“ със синя лента. Притежател е на Грамота от Фонд „Научни изследвания“ за съществен принос в дейността на НЕК по науки за Земята и Фонд „Научни изследвания“. Удостоен е с Юбилейна грамота от Управителния съвет на Съюза на учените в България за дългогодишно и активно членство в СУБ и др.

Редколегията на списание „Проблеми на Географията“, колективът на департамент „География“ към Националния институт по геофизика, геодезия и география и цялата географска общност пожелават на проф. дгмн Божидар Маврудчиев много здраве, бодрост и дълголетие по случай неговия 80-годишен юбилей.

Георги Алексиев